

Jean Dubuffet

Pojem prestiže vnáší do kulturního dobyteltví cosi nepatřičného. Nebo určitě alespoň jakousi přemrštěnost. Kulturní dobyteltví nevyžaduje pro díla, která vnucuje ostatním, jakoukoli náklonnost, ale pouze úctu.

Je načase postavit se tváří v tvář nikoliv už přesnému a skutečnému významu slova kultura, onomu souhrnu děl vydávaných za příklad, ale zvláštnímu zabarvení, které je dnes tomuto slovu přisuzováno a kterému se podařilo transformovat nejen samotné slovo, ale i jeho význam v myšlení lidí. Dnes už slovo kultura neoznačuje soubor děl minulosti, předkládaných jako doporučení, ale něco zcela jiného. Je spojeno s dobyteltvím, s indoktrinací, s celým aparátem zastrasování a nátlaku. Mobilizuje občanskou uvědomělost a vlastenectví. Vede k založení jakéhosi náboženství, státního náboženství. Klade velký důraz na reklamu, takže reklama — ta nejnevkusnější a nejomezenější — nyní srůstá s uměleckou produkcí do takové míry, že publikum se zřiká jakýchkoli soudů. Je vybízeno k uctívání nikoliv umělecké tvorby, nýbrž prestiže jistých umělců, založené na reklamě. Ne přijde mu už na mysl informovat se o dílech sa-

motných, ale jen o reklamních cestách, jimiž se šíří.

*propagovaného
Použití deklaračního*

Valorizace reklamy, na níž pracuje kulturní propaganda, poznamenala nejen publikum, ale i umělce samotné. I oni docházejí k přesvědčení, že reklama nabývá vrchu nad obsahem díla. A jsou vedeni k tomu, aby podřizovali nikoliv reklamu povaze díla, jakmile je jednou vytvořeno, ale naopak dílo samotné už při jeho zrodu reklamě, která ho teprve opravňuje.

Máme před sebou typický příklad podmíněného myšlení, které silně lomí vše, co na ně dopadá. Jeden profesor, když jsem se mu pokoušel vysvětlit, že jsou a vždy byly umělecké tvůrby, které mají jen málo společného s těmi, jež v dané kultuře převládají, a které právě proto nezískaly žádnou pozornost a nejsou tudíž dochovány ani po sobě nezanechaly žádnou stopu, na to reagoval velkými pochybnostmi o hodnotě těchto děl, která se odborníci příslušné doby nebo dob následujících rozhodli zapudit; nebo přinejmenším nepřipouštěl možnost, že tato díla mohla mít hodnotu stejnou či srovnatelnou s hodnotou děl, která tehdy převládla. Na podporu svých pochyb